
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 1/2019

PÖYTÄKIRJA

AIKA PERJANTAI 29.3.2019 klo 11.00–13.00
PAIKKA HIP:in kokoushuone (A311), Gustaf Hällströmin katu 2, 3. kerros

JÄSENET

~~prof. Mikko Alava (Aalto)~~
vararehtori Paula Eerola (HY), puheenjohtaja
prof. Kari J. Eskola (JY)
~~vararehtori Jari Hämäläinen (LUT)~~
vararehtori Henrik Kunttu (JY) (*kohdat 1-7*)
dekaani Kai Nordlund (HY)
vararehtori Ossi Naukkarinen (Aalto), varapj.
varadekaani Samuli Siltanen (HY)
~~provosti Jarmo Takala (TUNI)~~
~~vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)~~
laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)

VARAJÄSENET

~~prof. Adam Foster (Aalto)~~
~~varadekaani Marja Liisa Riekkola (HY)~~
~~prof. Paul Greenlees (JY)~~
prof. Erkki Lähderanta (LUT)
~~varadekaani Ari Jokinen (JY)~~
~~prof. Minna Palmroth (HY)~~
~~prof. Harri Lipsanen (Aalto)~~
~~prof. Mikko Ritala (HY)~~
~~prof. Martti Kauranen (TUNI)~~
tutkijatohtori Venus Keus (HIP henkilöstö)
(*poissa kohdan 8*)
~~johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)~~

PUHEENJOHTAJA vararehtori Paula Eerola
ESITTELIJÄ johtaja Katri Huitu
ASiantuntijat varajohtaja, tutkimuskoordinaattori Antti Väihkönen,
talouspäällikkö Niko Ossberg ja controller Heidi Kinnunen
(*läsnä kohdan 5*)
SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

---

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 3/2018 kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a.* Johtajan päätöksiä (*liite 2*)
- b.* Valmisteluryhmän 1-2/2019 kokousten muistiot (*liitteet 3-4*)
- c.* Tampereen yliopisto HIP:in sopimuskumppaniksi 1.1.2019 lukien (*liite 5*)
- d.* HIP Blog
- e.* Peter Dendoovenin vierailuprofessori
- f.* SAB:in kokous 28.8.–29.8.2019
- g.* HIP:in torikokous lokakuussa 2019, alustava päivämäärä 3.10.2019
- b.* kesäharjoittelu CERN:issä 2019: 76 hakemusta, 15 paikkaa
- i.* Jorma Tuominiemen suomalaisen kokeellisen hiukkasfysiikan historiateoksen julkistaminen 14.1.2019
- j.* Fysiikan päivät 5.–7.3.2019 Helsingissä

5. Toimintakertomus vuodesta 2018

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintakertomus. HIP:in toimintakertomus vuodesta 2018 on esityslistan liitteenä (*liite 6*). Toimintakertomus sisältää katsauksen vuoden 2018 toimintaan ja talouteen sekä tilastoja tuloksista ja henkilöstöstä.

Esitys: Johtokunta hyväksyy HIP:in toimintakertomuksen vuodesta 2018.

Päätös: Esityksen mukaan.

Johtokunta keskusteli toimintakertomuksen tunnusluvuista, kuten *julkaisujen* lukumäärien eroista ohjelmittain. Todettiin julkaisutyypin eroavan merkittävästi ohjelmittain. Tuleviin toimintakertomuksiin ehdotettiin julkaisutunslukujen rikastuttamista, esim. julkaisut / tutkimushenkilöstö sekä laadullisten indikaattorien mukaan tuomista (esim. top 10 -julkaisut).

Johtokunnassa keskusteltiin *tutkintojen* affilioitumisesta HIP:ille, eli siitä, millä perusteella tutkinnot lasketaan HIP:in tutkinnoiksi. Yliopistojen virallisiin tutkintotilastoihin tutkinnot kirjautuvat tiedekuntiin ja ainelaitoksille, ei tutkimuslaitoksille. HIP:in toimintakertomukseen Fysiikan tutkimuslaitoksen tutkinnoiksi lasketaan tutkinnot, joissa oleellinen osa tutkintoon vaadittavasta työstä on tehty yhteydessä HIP:iin. Tutkintoindikaattoreihin ehdotettiin lisättäväksi jatkossa myös tutkinnon suorittajan sukupuoli.

HIP:in ohjelmajohtajista ja projektipäälliköistä vain noin 15 % on naisia (4 naista, 26 miestä). Johtokunnassa keskusteltiin sukupuolten välisen *tasa-arvon*, sekä laajemmin *yhdenvertaisuuden* ja *työhyvinvoinnin* entistä paremmasta huomioidmisesta HIP:in toiminnassa sekä toiminnan suunnittelussa, kuten vuosittain laadittavassa toimeenpanosuunnitelmassa sekä tulevassa pitkän aikavälin strategiassa.

6. Vuoden 2019 lopussa päättyvät projektit sekä ohjelmajohtajien ja projektipäälliköiden kaudet

Teoriaohjelman johtajan Kari Rummukaisen ja ydinaineen ohjelman johtajan Ari Jokisen ohjelmajohtajakaudet päättyvät vuoden 2019 lopussa. Samaan aikaan päättyvät myös useat HIP:in tutkimusprojektit (*liite 7*). Johtokunta päättää syksyllä kokouksissaan 1.1.2020 alkavista tutkimusprojekteista sekä ohjelmajohtajista ja projektipäälliköistä 1.1.2020 alkavalle kaudelle.

7. Ohjelmajohtajien palkkiot

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtokunta päätti kokouksessaan 3/2016 seuraavasti:

Fysiikan tutkimuslaitoksen tutkimusohjelmien johtajille ja projektipäälliköille voidaan maksaa määrääjäksi palkkio, jonka suuruus ohjelmajohtajalle on enintään 600 euroa / kk ja projektipäällikölle enintään 400 euroa / kk. Ohjelmajohtajan ja projektipäällikön palkkio voidaan maksaa opetus- ja tutkimushenkilöstöön kuuluvalla henkilöllä, jonka palvelussuhde on muuhun yksikköön kuin Fysiikan tutkimuslaitokseen, eikä ohjelman tai projektin johtaminen sisälly hänen työsuunnitelmaansa. Jos työntekijän palvelussuhde on Fysiikan tutkimuslaitokseen, voidaan palkkio maksaa vain poikkeuksellisesti, esim. jos työntekijä kuuluu muuhun henkilöstöön, eikä ohjelman tai projektin johtaminen kuulu hänen tehtäväkuvaukseensa. Palkkiota voidaan maksaa ohjelma- tai projektikauden ajaksi. Projektin laajuus vaikuttaa palkkion suuruuteen. Tutkimuslaitoksen johtaja tekee ohjelmajohtajan ja projektipäällikön

määräaikaisista hallintotehtäväpalkkioista esitykset yliopiston henkilöstöjohtajalle.

Helsingin yliopiston henkilöstöjohto on sittemmin linjannut, että projektipäälliköille ei makseta erillisiä palkkioita.

Esitys: Johtokunta keskustelee HIP:in ohjelmajohtajien palkkioista.

Päätös: Johtokunta kannattaa nykyisen menettelyn jatkamista, jonka mukaan ohjelma-johtajille voidaan maksaa enintään 600 euron kuukausipalkkio määräajaksi.

8. Teoriaohjelman tutkimusprojektien valintaryhmä

Teoriaohjelman kaikki tutkimusprojektit päättyvät vuoden 2019 lopussa (ks. kohta 6). Teoriaohjelman projektit ovat olleet haettavana ajalla 20.12.2018–28.2.2019 (*liite 8*). Lista hakemuksista on esityslistan liitteenä (*liite 9*).

Johtokunta kannatti edellisessä kokouksessaan menettelyä, jossa kaksi nykyistä tutkimusprojektia voi saada kolmivuotisen jatkokauden 1.1.2020 lukien. Jatkokauden saavien tutkimusprojektien kokonaiskesto on tällöin poikkeuksellisesti yhdeksän vuotta (3+3+3 vuotta). Lisäksi 1.1.2020 käynnistyy 2–3 uutta tutkimusprojektia, joiden kokonaiskesto on tavanomainen (3+3 vuotta).

Esitys: Johtokunta perustaa valintaryhmän valmistelemaan johtokunnalle ehdotuksen teoriaohjelman projekteista 1.1.2020 alkaen. Työryhmän puheenjohtaja on teoriaohjelman johtaja, professori Kari Rummukainen, ja muut jäsenet johtaja Katri Huitu, professori Päivi Törmä (Aalto-yliopisto), professori Kimmo Kainulainen (Jyväskylän yliopisto) ja professori Esa Räsänen (Tampereen yliopisto).

Päätös: Esityksen mukaan.

9. HIP:in pitkän aikavälin tutkimusstrategia

Fysiikan tutkimuslaitosta koskevan sopimuksen 3 kohdan mukaan tutkimuslaitoksen tehtävänä on harjoittaa ja edistää fysiikan perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta, hiukkaskiihdytinkeskuksiin liittyvää soveltavaa teknologista kehitystyötä sekä osallistua fysiikan alan tutkijakoulutukseen. Tutkimuslaitos huolehtii Suomen yhteistyöstä Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön (CERN) kanssa sekä osallistuu muuhun kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön. Sopimuksessa mainitun lisäksi HIP koordinoi Suomen osuutta FAIR:in rakentamisessa ja myöhemmin tutkimuksessa.

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintaa, taloutta ja henkilöstöä koskevat suunnitelmat. Johtokunta hyväksyy vuosittain HIP:in toimeenpanosuunnitelman ja HIP:in tutkimussuunnitelman. Näissä huomioidaan jäsenyliopistojen strategiat ja tutkimuksen painoalat siltä osin kuin ne liittyvät HIP:in perus-

tehtäviin. Lisäksi huomioidaan kansallinen CERN-strategia ja kansallinen infrastruktuuritiekartta, Euroopan hiukkasfysiikan strategia sekä NuPECC:in pitkän tähtäimen suunnitelma.

HIP:ille laadittavan pitkän aikavälin tutkimusstrategian tarkoituksena on luoda kokonaiskuva tutkimuslaitoksen tämänhetkisestä tutkimustoiminnasta ja toimintaympäristöstä, ennakoida toimintaympäristön muutoksia ja tutkimuksen kehityssuuntia sekä määritellä tutkimuslaitoksen tutkimustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteet sekä keskeiset toimenpidekokonaisuudet. Strategian aikajänne vaihtelee ohjelmakohtaisesti. Asia oli esillä keskusteluasiana.

Johtokunta kannatti pitkän aikavälin strategian luomista HIP:ille. Keskustelussa oli esillä strategian merkitys OKM:n valtakunnallisen tehtävän kannalta. Pitkän aikavälin strategian pääpaino on tutkimuksessa, mutta siinä huomioidaan myös tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä näkökohtia.

10. STUK-sopimuksen jatkosopimus 2020–2022

Sopimus Säteilysäilyturvakeskuksen määräaikaisesta liitännäisjäsenyydestä Fysiikan tutkimuslaitoksessa on voimassa 2018–2019. Sopimuksessa mainitaan, että edellytyksiä sopimuksen jatkamiseksi kolmella vuodella arvioidaan sopimuksen viimeisellä neljänneksellä.

Säteilysäilyturvakeskus on mukana useissa käynnissä olevissa projekteissa. Vieraileva professori Peter Dendooven johtaa STUK:in kanssa yhteisiä hankkeita teknologiaohjelman Radiation safety research and development (RADAR) -projektissa. Säteilysäilyturvakeskus on osoittanut kiinnostusta sopimuksen jatkamiseen.

Esitys: Johtokunta valtuuttaa tutkimuslaitoksen johtajan valmistelemaan jatkosopimuksen STUK:in liitännäisjäsenyydestä vuosille 2020–2022.

Päätös: Esityksen mukaan.

11. Tulevia tapahtumia

- IKBEST5 8.–10.4.2019 Helsingissä
- Non Minimal Higgs RISE workshop 27.–29.5.2019 Helsingissä
- BootCamp CERN:issä 3.–7.6.2019
- Euclid Consortium Meeting 4.–7.6.2019 Helsingissä
- CompactLight XLS Midterm Meeting 1.–4.7.2019 Helsingissä
- CMS Tracker Week 15.–19.7.2019 Helsingissä
- Nordic Network for Diversity in Physics Conference 2019 marraskuussa Helsingissä

12. Muut asiat

HIP:in ohjelmajohtaja, professori Filip Tuomisto siirtyy Aalto-yliopistosta Helsingin yliopiston fysiikan osaston professoriksi elokuusta 2019 lukien.

13. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous pidetään tiistaina 1.10.2019 klo 11–13.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.

Paula Eerola
Vararehtori, johtokunnan puheenjohtaja

Tuulikki Laurila
Hallintopäällikkö

Päätös on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallinta-järjestelmässä (RIIHI).

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus